

Sprawozdanie
z realizacji zadań z zakresu wspierania
rodziny w Gminie Cyców za rok 2023.

Rodzina jest podstawową komórką społeczną, najstarszą a zarazem najpowszechniejszą formą życia społecznego. Stanowi ona istotę każdego społeczeństwa. Jest to naturalne i najlepsze środowisko dla rozwoju człowieka. Rodzina jest przede wszystkim środowiskiem wychowawczym, które tworzą zarówno oddziaływania zamierzone, jak i te samorzutne, o charakterze pozytywnym, prowadzące do rozwoju dziecka. Dziecko uczestniczące w naturalnych sytuacjach życia rodzinnego, w bezpośrednich interakcjach między członkami rodziny przyswaja elementarną wiedzę o świecie, wartościach, normach moralno-społecznych, kulturze domu rodzinnego, poznaje sposoby zaspokajania wielu potrzeb, rozwijania własnych zainteresowań. Rodzina jest wspólnotą najbliższych sobie emocjonalnie ludzi.

Oprócz wypełniania przez rodzinę podstawowych zadań, pełni ona również istotne funkcje w społeczeństwie. Jeśli jej funkcjonowanie pogarsza się to ma to niestety znaczący wpływ na działanie i losy nie tylko jednostek, ale również całego społeczeństwa. W momencie pojawienia się rażących i niepokojących dysfunkcji w rodzinie, instytucje i służby zobowiązane są do jej wspierania. Mają obowiązek wspólnie uruchomić działania na rzecz eliminowania i chronienia poszczególnych członków rodziny przed negatywnymi konsekwencjami.

Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnieniu funkcji opiekuńczo- wychowawczych spoczywa między innymi na jednostkach samorządu terytorialnego.

Zgodnie z art. 176 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej /tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 177/ do zadań własnych gminy należy:

- a) opracowanie i realizacja 3- letnich programów wspierania rodziny,
- b) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
- c) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych przez:
 - zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci,
- d) finansowanie:
 - podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,

- kosztów związanych z udzielaniem pomocy o której mowa w art. 29 ust.2, ponoszonych przez rodziny wspierające,

e) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo- wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo- terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym,

f) sporządzanie sprawozdań rzeczowo- finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3,

g) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Zgodnie z art.8 powyższej ustawy:

1. Rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych wójt zapewnia wsparcie, które polega w szczególności na:

- analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie,
- wzmocnieniu roli i funkcji rodziny,
- rozwijaniu umiejętności opiekuńczo- wychowawczych rodziny, podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny, pomocy w integracji rodziny,
- przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny,
- dążeniu do reintegracji rodziny.

2. Wspieranie rodziny jest prowadzone w formie:

- pracy z rodziną,
- pomocy w opiece i wychowaniu dziecka.

3. Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego.

W oparciu o zapisy powyższej ustawy został przyjęty do realizacji Uchwałą nr XXXVI/328/23 Rady Gminy Cyców z dnia 23 lutego 2023 roku „Program Wspierania Rodziny w Gminie Cyców na lata 2023 - 2025” zwany dalej „Programem”, który jest kontynuacją wcześniej realizowanych programów.

Celem głównym Programu jest wspieranie rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Adresatami Programu Wspierania Rodziny w Gminie Cyców na lata 2023-2025 są wszystkie rodziny z terenu Gminy Cyców, które z różnych powodów potrzebują wsparcia instytucji w wypełnianiu zadań związanych z wychowaniem dzieci, a przede wszystkim rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz zagrożone umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej.

Program zakłada zaangażowanie instytucji, które w ramach własnych kompetencji i umiejętności podejmują działania wspierające rodziny, aby zwiększyć ich szanse na zmianę funkcjonowania, podniesienia swoich umiejętności w zakresie opieki nad dziećmi i zapewnienia im poczucia bezpieczeństwa. Poprzez swoje działania starają się zapobiegać wykluczeniu społecznemu tych rodzin i niedostosowaniu społecznemu dzieci i młodzieży.

Podmioty realizujące zadania w obszarze wspierania rodziny:

1. OPS- Ośrodek Pomocy Społecznej w Cycowie;
2. PCPR- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łęcznej;
3. UG- Urząd Gminy w Cycowie;
4. KPP- Komenda Powiatowa Policji w Łęcznej;
5. ZIPPR- Zespół Interdyscyplinarny;
6. GKRPA- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Cycowie;
7. Placówki Służby Zdrowia z terenu Gminy Cyców;
8. Placówki Oświatowe z terenu Gminy Cyców;
9. GBP- Gminna Biblioteka Publiczna w Cycowie;
10. Gminne Centrum Kultury i Sportu w Cycowie;
11. Klub Abstynenta „AROKA” w Cycowie.

W 2023 roku realizacja Programu odbywała się poprzez następujące cele szczegółowe zawarte w Programie:

1. Zapewnienie rodzinom stabilizacji i bezpieczeństwa socjalnego.

W 2023 roku realizacją zadań w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa socjalnego rodzin w gminie Cyców zajmował się Ośrodek Pomocy Społecznej.

Ośrodek Pomocy Społecznej zgodnie z art. 3 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2023r. poz.901) wspierał osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Dominującymi powodami udzielania pomocy w Gminie Cyców w 2023r. było ubóstwo, niepełnosprawność, bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, bezrobocie, długotrwała choroba.

W ramach realizowanych zadań udzielana była pomoc finansowa i materialna:

- Pomoc pieniężna w postaci zasiłków stałych, okresowych i celowych, z których skorzystało **138** rodzin o łącznej liczbie **243** osoby.
- Pomoc w postaci opłacania posiłku w szkołach, przedszkolach i żłobku dla **92** dzieci, w tym dla dzieci do czasu podjęcia nauki w szkole podstawowej **24**, uczniowie do czasu ukończenia szkoły ponadpodstawowej **68**.
- Dodatek mieszkaniowy otrzymało **5** rodzin, w tym wypłacono **52** świadczenia na kwotę **17 795,19 zł**.
- Pomoc w postaci paczek żywnościowych w ramach realizowanego Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020, Podprogram 2021 PLUS współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD). Z tej formy pomocy na koniec 2023r. skorzystało **601** osób z terenu gminy Cyców, które otrzymały **5529,20 kg** żywności o wartości **35 879,34 zł**.
- Zorganizowanie spotkania Mikołajkowego oraz przygotowanie paczek dla **86** dzieci z rodzin objętych wsparciem Ośrodka Pomocy Społecznej w Cycowie. Spotkanie i paczki były sfinansowane ze środków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

- Zorganizowanie przez OPS we współpracy z Gminą Cyców, Gminnym Centrum Kultury i Sportu w Cycowie oraz Gminną Biblioteką Publiczną w Cycowie Festynu z Okazji Dnia Dziecka pn. „Bądźmy razem” dla wszystkich dzieci i mieszkańców Gminy Cyców. Festyn był finansowany ze środków własnych wszystkich w/w instytucji oraz współfinansowany ze środków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- Pomoc w postaci świadczeń rodzinnych:
 - zasiłek rodzinny wraz z dodatkami otrzymały **134** rodziny,
 - świadczenie rodzicielskie otrzymało **30** osób,
 - świadczenie pielęgnacyjne otrzymało **91** osób,
 - zasiłek pielęgnacyjny otrzymało **195** osób,
 - specjalny zasiłek opiekuńczy i zasiłek dla opiekuna otrzymało **5** osób.
- Pomoc materialną w postaci stypendiów szkolnych o charakterze socjalnym, w okresie **styczeń- czerwiec 2023r.** otrzymało **41** uczniów, a w okresie **wrzesień- grudzień 39** uczniów.
- Pomoc w postaci świadczeń z funduszu alimentacyjnego otrzymało **27** rodzin.
- Jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia dziecka otrzymały **33** osoby.

Pomoc materialna była również udzielana przez Urząd Gminy w Cycowie oraz Placówki Oświatowe z terenu Gminy Cyców.

- Pomoc w postaci darmowych podręczników szkolnych oraz materiałów ćwiczeniowych przeznaczonych do obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego skierowana została dla wszystkich uczniów szkół podstawowych. Z tej formy pomocy w roku szkolnym **2023/2024** skorzystało **652** uczniów z **klas I-VIII** szkół podstawowych z terenu Gminy Cyców.
- Pomoc dla rodzin wielodzietnych w ramach rządowego programu "Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny". W roku 2023 złożonych zostało **129** wniosków o wydanie karty, z czego **109** wniosków to zgłoszenie dla rodzin składających się wyłącznie z rodziców, a **20** to rodzice z dziećmi. W sumie w **2023r.** Wydano **296** kart dla rodzin wielodzietnych.
- Placówki oświatowe z terenu gminy współpracowały z Ośrodkiem Pomocy Społecznej w organizacji dożywiania dzieci z rodzin ubogich oraz podejmowały indywidualne działania mające na celu umożliwienie dzieciom pochodzącym z rodzin znajdujących się

w trudnej sytuacji materialnej uczestnictwo w różnego rodzaju wycieczkach czy imprezach szkolnych. Szkoły brały również udział w programach w ramach których wydawane były dla uczniów owoce, warzywa i mleko.

2. Podniesienie świadomości w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich i prawidłowego modelu rodziny.

Wśród naturalnych środowisk wychowawczych szczególne znaczenie dla rozwoju i wychowania dziecka ma właśnie rodzina. Stanowi ona podstawowe środowisko życia człowieka, naturalną formę współżycia ludzi i integralną część społeczeństwa. Rodzina jest dla każdego człowieka grupą podstawową, to znaczy taką, w której członkowie pozostają ze sobą w bliskim kontakcie i wzajemnie ze sobą współdziałają. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie zrealizować podstawowych zadań, relacje rodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi. Dezorganizacja rodziny przyczynia się do niedostosowania społecznego dziecka.

Mając na względzie fakt, że rodzina biologiczna jest najbardziej sprzyjająca w prawidłowym rozwoju dziecka należy zadbać o to, aby ono jak najdłużej w niej pozostało. Kierując się tą ideą, w przepisach ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej duży nacisk położono na działania profilaktyczne, pomagające rodzinie prawidłowo funkcjonować i zapobiegające powstawaniu patologii. Profilaktyka rodzinna była realizowana przede wszystkim przez gminne instytucje świadczące usługi na rzecz dziecka i rodziny. Obszary działania wszystkich zaangażowanych w pomoc na rzecz rodziny i dziecka instytucji wzajemnie się przenikają i uzupełniają.

➤ Promowanie wartości rodziny

Poprzez systematyczną pracę socjalną mającą na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. W 2023 r. praca socjalna prowadzona była przez pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej w Cycowie w **139** rodzinach o łącznej liczbie osób **370**.

Praca z rodziną prowadzona była w formie poradnictwa, doradztwa oraz nadzoru w zakresie dbania o dzieci, prowadzenia gospodarstwa domowego, dbania o higienę, otoczenie

czy też załatwiania spraw urzędowych. Udzielana pomoc miała na celu wzmocnienie rodziny w wypełnianych przez nią funkcjach: opiekuńczej, wychowawczej, ekonomicznej i socjalizacyjnej.

➤ **Pomoc w postaci wsparcia specjalistycznego**

Rodziny z terenu gminy korzystały z nieodpłatnej pomocy specjalistycznej (psychologa, pedagoga, prawnika, specjalisty ds. profilaktyki i uzależnień dla osób dorosłych, specjalisty psychoterapii uzależnień dzieci i młodzieży) w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Łęcznej oraz w Poradni Psychologiczno–Pedagogicznej w Łęcznej.

Pomoc psychologiczna i pedagogiczna udzielana jest również w placówkach oświatowych z terenu gminy, gdzie szkoły na bieżąco diagnozują problemy dotyczące funkcjonowania uczniów oraz ich rodzin.

Z nieodpłatnej pomocy prawnej mogły również skorzystać w ramach programu Nieodpłatna Pomoc Prawna i Obywatelska w punkcie działającym w budynku Urzędu Gminy Cyców.

➤ **Działania profilaktyczne o charakterze informacyjno–edukacyjnym**

W 2023 roku wzorem lat ubiegłych prowadzona była realizacja programów profilaktycznych i edukacyjnych, mających na celu wzrost świadomości osób małoletnich jak i dorosłych na temat patologii społecznych, wynikających z tego zagrożeń, a także uzależnień.

Działania profilaktyczne i edukacyjne organizowane były przez placówki oświatowe, Komendę Powiatową Policji w Łęcznej, Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Klub Abstynenta "AROKA" i Zespół Interdyscyplinarny w Cycowie.

Organizowane były różne prelekcje, konkursy profilaktyczne, prezentacje multimedialne, pogadanki, spotkania z policjantami i terapeutami w szkołach i przedszkolach oraz z rodzicami. Policjanci kierowali do dzieci i dorosłych działania poprzez zwiększenie świadomości na temat roli i znaczenia rodziców w życiu dziecka. Przeprowadzili szereg spotkań profilaktycznych, podczas których omawiano prawa dzieci oraz role jakie matka i ojciec powinni pełnić wobec swoich dzieci. Przeprowadzone były kontrole miejsc grupowania się osób małoletnich pod kątem demoralizacji oraz kontrole obiektów handlowych pod kątem sprzedaży alkoholu i wyrobów tytoniowych małoletnim.

W placówkach oświatowych uczniowie mogli korzystać z szerokiej oferty zajęć pozalekcyjnych, służących rozwijaniu uzdolnień i zainteresowań oraz wspierających w pokonywaniu trudności rozwojowych, emocjonalnych, społecznych i dydaktycznych. Uczniowie doświadczający różnego rodzaju trudności objęci byli pomocą w postaci zajęć wyrównawczych, korekcyjno–

kompensacyjnych, logopedycznych, rewalidacyjnych oraz rozwijających kompetencje emocjonalno- społeczne. Prowadzone były działania edukacyjne w zakresie profilaktyki i ochrony zdrowia w ramach których uczniowie brali udział w różnego rodzaju akcjach i konkursach promujących zdrowie i aktywność fizyczną.

W ramach prowadzonych działań profilaktycznych organizowane były spotkania uczniów i rodziców ze specjalistami różnych dziedzin jak psychologiem, pedagogiem, policjantem.

Prowadzono również systematyczne monitorowanie sytuacji zdrowotnej uczniów poprzez objęcie ich opieką lekarską, pielęgniarską i stomatologiczną. Edukowano uczniów i rodziców w zakresie profilaktyki i ochrony zdrowia przez placówki służby zdrowia i placówki oświatowe.

Pracownicy socjalni współpracowali z placówkami służby zdrowia w zakresie rozwiązywania problemów szczególnie natury materialnej, stanowiących przeszkodę w wykupieniu leków, podjęciu specjalistycznego leczenia lub w wykonaniu badań diagnostycznych.

➤ **Zagospodarowanie czasu wolnego dla dzieci i młodzieży**

Poprzez możliwość korzystania z bogatej oferty zajęć w Gminnym Centrum Kultury i Sportu oraz w Gminnej Bibliotece Publicznej rozwijane były talenty, pasje i zainteresowania dzieci i młodzieży. Organizowane były zajęcia rozwijające, a jednocześnie promujące zdrowy model rodziny. Przeprowadzono szereg imprez, które dawały możliwość wspólnego spędzania czasu z rodziną. Oprócz możliwości korzystania z regularnych zajęć dzieci i młodzież mogły korzystać w trakcie ferii zimowych i wakacji ze specjalnie przygotowanej na ten okres oferty.

Ośrodek Pomocy Społecznej wytypował 1 dziecko z gminy Cyców, które uczestniczyło w koloniach letnich finansowanych przez Kuratorium Oświaty w Lublinie.

W okresie marzec – listopad mieszkańcy gminy, w tym uczniowie mogli korzystać z kompleksu boisk „ORLIK 2012” w Cycowie, na których odbywały się różne zajęcia sportowe. Ponadto uczniowie z klas I-III wszystkich szkół podstawowych z terenu gminy Cyców w okresie od 02.10.2023r. do 20.12.2023r. brali udział w realizacji projektu powszechnej nauki pływania " Umieć pływać" w grupach liczących po **15** uczniów. W sumie z projektu skorzystało **95** uczniów.

Należy czynić starania aby dzieciom i młodzieży organizować i współfinansować wypoczynek, w tym wypoczynek aktywny, uczący alternatywnych sposobów spędzania

czasu wolnego a tym samym poprawiający kondycję fizyczną. Należy też dążyć do organizowania ciekawych zajęć promujących wartości rodzinne, ukazujących rolę rodziny w społeczeństwie, służących zmianie modelu funkcjonowania rodziny oraz umacnianiu więzi rodzinnych i wsparcie wychowawczej roli rodziny.

3. Profesjonalne wsparcie rodzin przeżywających trudności w pełnieniu funkcji wychowawczych.

Występujące w rodzinie problemy są często trudne i złożone. Aby je rozwiązać wymagane są interdyscyplinarne i skoordynowane działania osób ze specjalistycznym przygotowaniem oraz instytucji działających na rzecz rodzin. Celem pracy z rodziną jest doprowadzenie, aby osiągnęła ona jak najszybciej zdolność prawidłowego funkcjonowania na tyle, aby bezpieczeństwo dzieci nie było zagrożone. Stąd te rodziny wymagają stałego monitorowania przez asystentów rodziny, pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, pielęgniarki środowiskowe, dzielnicowych, kuratorów itp.

➤ Praca socjalna

Pracownicy socjalni Ośrodka Pomocy Społecznej w Cycowie w ramach pracy socjalnej prowadzili monitoring sytuacji dziecka w rodzinach przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Podczas wykonywania swoich obowiązków służbowych diagnozowali i analizowali sytuację dzieci w rodzinach, poprzez kontakt z rodziną w jej miejscu zamieszkania. Ustalali przyczynę występującego w rodzinie kryzysu a także wnioskowali do Kierownika Ośrodka o przydzielenie rodzinie asystenta rodziny, jeżeli rodzina wyrażała zgodę na współpracę z asystentem. Kierowali również wnioski do sądu rodzinnego o wgląd w sytuację dziecka. Praca socjalna polegała m.in. na wizytach w środowisku, interwencjach kryzysowych, czy pomocy w rozładowywaniu konfliktów rodzinnych. Podejmowano rozmowy motywujące do zmiany wizerunku, do poprawnego wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczej, utrzymania porządku, dbaniu o higienę, kształtowaniu odpowiednich norm i wartości. Udzielano rodzinom wsparcia, informowano o rodzajach świadczeń przysługujących rodzinie. Tłumaczono jakie są negatywne skutki nadużywania alkoholu i motywowano członków rodzin do podejmowania działań na rzecz niwelowania

własnych dysfunkcji np. Poprzez podjęcie terapii leczenia uzależnień, terapii dla sprawców przemocy domowej.

Praca w obszarze wzmocnienia funkcji rodzicielskich wymaga zwiększonego nakładu pracy. Polega na uświadomieniu rodzicom konsekwencji oraz następstw ich niewłaściwych działań i zachowań, proponowanie działań naprawczych, wspieranie w osiąganiu zamierzonych celów i monitorowanie postępów. Również współpraca z innymi organizacjami i instytucjami działającymi w obszarze wspierania rodziny i dziecka są bardzo ważne. Działania w tym zakresie nie zawsze znajdują odzwierciedlenie w tworzonej dokumentacji i są niewymierne. Często wiele godzin pracy jest poświęconych na udzielaniu porad, informacji, pomocy w załatwieniu spraw, podejmowaniu interwencji w sytuacjach zagrożenia życia lub zdrowia dziecka, ustalaniu faktycznych trudności jak i potencjału tkwiącego w rodzinach.

Ważnym czynnikiem negatywnie wpływającym na prawidłowe pełnienie funkcji wychowawczych wobec dziecka jest przemoc w rodzinie. Na terenie gminy Cyców w 2023 roku policjanci podjęli ogółem **561** interwencji, z czego **35** było interwencjami domowymi, a w **17** przypadkach wszczęto procedurę Niebieskiej Karty.

Rodzina jest najmniejszą, najstarszą i najpowszechniejszą formą życia społecznego. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami oparte na miłości i zrozumieniu. Kiedy następuje dezorganizacja, rodzina nie jest w stanie realizować swoich podstawowych funkcji i zadań. Role w rodzinie ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz z oczekiwaniami społecznymi.

Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie i bez wątpienia należy zaklasyfikować ją do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Wśród wielu zatrważających zjawisk obserwujemy jeszcze jedno – przemoc staje się towarem sprzedawanym w licznych programach telewizyjnych, główną atrakcją filmów, czy gier komputerowych. Ma swojego "odbiorcę" wśród niemal wszystkich grup wiekowych.

Zespół Interdyscyplinarny w Cycowie został powołany Zrządzeniem Wójta Gminy Cyców Nr 97/2023 w związku z Uchwałą Nr XL/370/23 Rady Gminy Cyców z dnia 10 sierpnia 2023 roku w sprawie trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego i warunków jego jego funkcjonowania. W ramach działającego Zespołu Interdyscyplinarnego realizowane są działania określone w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy domowej oraz w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Cyców na lata 2021-2027. Zadaniem Zespołu

Interdyscyplinarnego jest integrowanie i koordynowanie działań specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej. W związku z powyższym głównie pracownicy socjalni wraz z dzielnicowymi oraz kuratorami sądowymi monitorowali sytuację rodzin dotkniętych przemocą. Liczba rodzin z dziećmi, w których była prowadzona procedura Niebieskiej Karty w 2023 roku wynosiła **8**. Liczba dzieci w tych rodzinach - **16**. Liczba rodzin z dziećmi, w których była wszczęta procedura NK w 2023 roku - **7**. Liczba dzieci w tych rodzinach - **14**.

➤ **Asystent rodziny**

Zgodnie z wymogami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w Ośrodku Pomocy Społecznej w Cycowie zatrudniony jest jeden asystent rodziny. Asystent rodziny to osoba wspierająca rodzinę przeżywającą trudności życiowe, aby w przyszłości potrafiła je samodzielnie pokonywać, zwłaszcza w zakresie opieki i wychowania dzieci. Asystent rodziny pomaga rodzicom w zmianie ich dotychczasowego zachowania, myślenia i funkcjonowania. Jest to konieczne do tego, aby środowisko rodzinne sprzyjało bezpieczeństwu i prawidłowemu rozwojowi dzieci. Działania asystenta i rodziny zmierzają do jej usamodzielnienia i pozostawienia dzieci w rodzinie, w środowisku zapewniającym im poczucie bezpieczeństwa i prawidłowy rozwój. Praca z rodziną musi być prowadzona także w przypadku czasowego umieszczenia dzieci poza rodziną tak, aby jak najszybciej, jak to możliwe, powróciły one do rodziny biologicznej. Asystent rodziny prowadzi pracę z rodziną polegającą przede wszystkim na indywidualnym podejściu do każdej rodziny, uwzględniając jej zasoby i możliwości.

Zakres obowiązków asystenta rodziny został wyszczególniony w art. 15 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Podstawą działania asystenta rodziny jest plan pracy z rodziną, opracowywany i realizowany we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym. Opracowany przez asystenta plan pracy z rodziną określa zakres działań mających na celu przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, zawiera terminy realizacji zaplanowanych działań oraz przewidywane efekty. Ponadto asystent rodziny prowadzi karty pracy asystenta rodziny dokumentujące każde spotkanie i opis działań przeprowadzonych z rodziną.

W 2023 asystent rodziny pracował z **9** rodzinami z terenu Gminy Cyców o liczbie **38** dzieci. Asystent pomagał rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, uczył prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego, a także pomagał w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych i wychowawczych. Asystent uczył rodziców, jak prawidłowo

wychowywać i sprawować opiekę nad dziećmi, między innymi przekazywał informacje na temat prawidłowych postaw rodzicielskich, sposobów komunikowania się, metod wychowawczych. Uświadamiał rodziców jaką pełnią rolę wobec dzieci, pokazywał korzyści z tworzenia pozytywnych wzorców. Modelował zachowanie rodziców względem dzieci. W czasie kontaktów z rodziną pokazywał, jak spokojnie rozmawiać z dziećmi, jak wydawać polecenia i je egzekwować, jak pomagać dzieciom w odrabianiu lekcji. Prowadził treningi umiejętności wychowawczych oraz organizacji dnia codziennego, w tym podziału obowiązków pomiędzy wszystkich członków rodziny. Zachęcał do okazywania dzieciom miłości. Motywował rodziców do dbałości o edukację i rozwój dziecka, do kontrolowania osiągnięć szkolnych dzieci, pokazywał korzyści z uczęszczania dziecka do szkoły czy przedszkola. W ramach obowiązków asystent uczył dorosłych członków rodziny dysponowania finansami. W wielu sytuacjach porządkował sprawy związane z zaległościami w zakresie bieżących opłat, zaciąganych zobowiązań. Ponadto asystent wspierał aktywność społeczną i zawodową rodziny, motywował jej członków do podnoszenia kwalifikacji zawodowych. Asystent rodziny pracował również nad motywacją członków rodzin do podjęcia leczenia odwykowego czy utrzymania abstynencji. W przydzielonych do pracy rodzinach dużego zaangażowania wymagała praca z dziećmi. Była to praca oparta na kształtowaniu u dzieci prawidłowych postaw, zachowań, wzorów postępowania zgodnie z obowiązującymi normami społecznymi. Wpajanie dzieciom systematyczności w nauce i w odrabianiu lekcji co wpływa na oceny i postępy edukacyjne podopiecznych. W ramach kontaktu z pedagogami szkolnymi i wychowawcami asystent diagnozował problemy dzieci w nauce. Asystent rodziny motywował swoich podopiecznych do zadbania o zdrowie. Poszukiwał specjalistów, umawiał na wizyty lekarskie. Utrzymywał kontakt z PCPR w Łęcznej i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej.

➤ **Rodziny wspierające**

W celu wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej rodzina może być objęta wsparciem rodziny wspierającej. Rodzina wspierająca może przy współpracy asystenta rodziny, pomagać rodzinie w opiece i wychowaniu dziecka, prowadzeniu gospodarstwa domowego, kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych. Pełnienie funkcji rodziny wspierającej może być powierzone osobom z najbliższego otoczenia dziecka. Na terenie Gminy Cyców w 2023 roku nie funkcjonowały rodziny wspierające.

➤ **Pomoc specjalistyczna**

Osoby lub rodziny wymagające specjalistycznej pomocy kierowane były do specjalistów w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Łęcznej. W ramach poradnictwa specjalistycznego mieszkańcy Gminy Cyców mogli skorzystać bezpłatnie z pomocy prawnej i psychologicznej (48 porad), pedagogicznej (36 porad) socjalnej (18 porad), specjalisty psychoterapii uzależnień dzieci i młodzieży; dodatkowo mieszkańcy powiatu łęczyńskiego mogli korzystać z punktu nieodpłatnych porad prawnych prowadzonych przez Starostwo Powiatowe w Łęcznej, który mieścił się w budynku PCPR. W roku ubiegłym w PCPR w Łęcznej funkcjonował Punkt Konsultacyjno- Informacyjny dla osób uzależnionych, z którego mieszkańcy powiatu łęczyńskiego mogli bezpłatnie skorzystać z konsultacji i porad psychologa, specjalisty ds. przemocy domowej, specjalisty ds. uzależnień i profilaktyki. W ramach punktu prowadzone były działania socjoterapeutyczne skierowane do dzieci i młodzieży pochodzącej z rodzin dotkniętych problemem uzależnień. W zakresie profilaktyki uzależnień nie prowadzono rejestru obejmującego miejsce zamieszkania osoby korzystającej ze wsparcia. W celu zapewnienia dzieciom i młodzieży dostępu do różnorodnego spędzania czasu wolnego i wypoczynku, 1 osoba z terenu Gminy Cyców skorzystała z kolonii letnich (w okresie: 15.07.2023r.– 24.07.2023r. - 10-dniowy turnus) w miejscowości Nawojowa. Wypoczynek letni dla uczniów ze środowisk ubogich, zagrożonych patologią z terenu powiatu łęczyńskiego sfinansowany był przez Kuratorium Oświaty w Lublinie.

Szkoły z terenu Gminy Cyców na bieżąco diagnozują problemy dotyczące funkcjonowania uczniów oraz ich rodzin. Mogą oni skorzystać z pomocy psychologa i pedagoga szkolnego. W sytuacjach kryzysowych podejmowane są działania interwencyjne. Na terenie gminy Cyców działa Stowarzyszenie Klub Abstynenta „AROKA”. W ramach działalności Klubu można uzyskać pomoc związaną z uzależnieniami.

➤ **Monitorowanie sytuacji zdrowotnej**

Działające w Gminie Cyców placówki służby zdrowia systematycznie monitorowały sytuację zdrowotną uczniów i obejmowały ich opieką lekarską, pielęgniarską i stomatologiczną.

Systematycznie przeprowadzano badania patronażowe i bilanse dzieci. Przypominano o szczepieniach i wykonywaniu ich. Edukacja uczniów i rodziców w zakresie profilaktyki i ochrony zdrowia prowadzona była przez placówki służby zdrowia i placówki oświatowe. Pracownicy socjalni i asystent współpracowali z placówkami służby zdrowia w zakresie rozwiązywania problemów szczególnie natury materialnej, stanowiących przeszkodę w wykupieniu leków, podjęciu specjalistycznego leczenia lub w wykonaniu badań diagnostycznych.

➤ **Zapewnienie dostępu do wypoczynku i zajęć pozalekcyjnych**

W 2023 roku w placówkach oświatowych organizowane były dodatkowe zajęcia dydaktyczno - wychowawcze dla uczniów z trudnościami, które miały na celu korygowanie występujących deficytów oraz rozwijanie mocnych stron uczniów. Uczniowie mieli również możliwość korzystania z bogatej oferty zajęć pozalekcyjnych tj. zajęć artystycznych, sportowych i kół zainteresowań.

➤ **Współfinansowanie pieczy zastępczej**

Zgodnie z art. 176 pkt. 5 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Ośrodek realizuje zadania dotyczące współfinansowania przez gminę kosztów pobytu dziecka w pieczy zastępczej, tj; rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;

Zgodnie z art. 191 pkt. 9 w przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

- 1) 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 2) 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;

3) 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Na koniec 2023 roku w instytucjonalnej pieczy zastępczej przebywało **11** dzieci z Gminy Cyców, a odpłatność gminy za pobyt tych dzieci wyniosła **100 949,77 zł**. W rodzinnej pieczy zastępczej przebywało **16** dzieci, które przed umieszczeniem zamieszkiwały na terenie gminy Cyców, gmina poniosła koszt **60 271,25zł** za ich utrzymanie. Należy również wspomnieć o **10** rodzinach zastępczych, które funkcjonowały na terenie gminy i umieszczonych w nich było łącznie **18** dzieci.

- **Praca na rzecz dziecka i rodziny** opierała się na podejmowaniu interdyscyplinarnych działań opartych na przepływie informacji dotyczących występujących w rodzinie problemów. Współpraca przedstawicieli instytucji działających na rzecz rodzin i dzieci pozwoliła na dotarcie z właściwą pomocą do wszystkich rodzin, które jej potrzebowały. Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej następuje po wyczerpaniu wszystkich dostępnych form pomocy rodzinie.

PODSUMOWANIE

Obowiązująca od 1 stycznia 2012 r. ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada na gminę obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Zadanie to w 2023 roku było realizowane poprzez podejmowanie działań przede wszystkim profilaktycznych i wspomagających zawartych w Programie Wspierania Rodziny w Gminie Cyców na lata 2023-2025. Zawarte w programie propozycje były realizowane w toku bieżącej pracy poszczególnych jednostek. Cel ten można było osiągnąć poprzez wspólne, jednolite zasady postępowania służb pracujących na rzecz dziecka i rodziny. Rodziny często borykają się z wieloma problemami, które prowadzą do powstawania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne środki, uprawnienia, zasoby i możliwości. Prezentowane sprawozdanie obrazuje działania podejmowane w ramach wszechstronnej pracy z rodziną, której celem było wsparcie oraz ukazanie właściwych kierunków w wypełnianiu funkcji rodzicielskich.

Biorąc pod uwagę potrzeby rodzin z terenu gminy Cyców wskazana jest w następnych latach dalsza kontynuacja oraz rozszerzenie działań w poszczególnych obszarach:

- zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności opiekuńczo – wychowawcze wsparcia, pomocy specjalistycznej i szybkiej interwencji,
- rozwój usług wsparcia asystenta rodziny w tym zabezpieczenie środków finansowych na szkolenia asystenta w celu stałego podwyższania kwalifikacji, poszerzania wiedzy i umiejętności,
- zabezpieczenie środków finansowych na pokrycie części kosztów związanych z pobytem dzieci w pieczy zastępczej,
- tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
- dookreślenie zasad współpracy i sprawnej wymiany informacji pomiędzy Ośrodkiem Pomocy Społecznej a poszczególnymi instytucjami i podmiotami zaangażowanymi w udzielanie wsparcia rodzinom,
- realizacja zadań wynikających z Programu Wsparcia Rodziny w Gminie Cyców na lata 2023-2025.

Sprawozdanie sporządzono
na podstawie pisemnych informacji realizatorów
programu oraz dokumentacji Ośrodka
Pomocy Społecznej w Cycowie
Sporządzający:
Marzena Gajus
Młodszy Asystent Rodziny